

Jeruzsálem. Csütörtök reggel újabb három arabot öltek meg Tel-Avivban, három másik arabot pedig megsebesítettek. A hatóságok megtiltották a városból való ki- és bejárást. A hatóságok megtiltották a zsidók közlekedését Tel-Aviv és Jeruzsálem között. Ez az intézkedés megtörtént kiván lenni a Tel-Avivban elkövetett merénylet miatt, amelynek értelmét szerzőt a zsidó terroristák sorában keresik. Hogy az arabok reakcióját megelőzze, a Jewish Agency Jeruzsálemi politikai osztálya több ezer példányban terjesztette szét a palesztinai arabok között a zsidó vezetőik hivatalos határozatait, amelyek élesen állást foglalnak az arabokkal szembeni terrorcselekmények ellen. — A rendőrségnek sikerült tisztogtatni tevékenysége során felőli egy terroristát és letartóztatni 20 banditát. Tibériásban 6 rablót fogtak el. Egy gyilkosságban bűnösnek talált zsidó fiatallembert életfogytiglani fegyházra ítéltek. — A gyarmatiügyi minisztérium ezt a szokatlan közlemény bocsátotta ki a napokban: — Ben Jehuda aszony, a „modern héber nyelv atyjának” özvegye, jeruzsálemi házában nagy fogadást rendezett Ben Jehuda hagyatékának Berlinből Jeruzsálemba való áthozatala alkalmából. Ben Jehuda hagyatéka a héber nyelv 1910-től kezdeményezett óriási gyűjteményéből áll, amelynek kiadására külön nyomdát állítottak fel. A hatalmas lexikon kilenc kötetre már megjelent, négy nyomás alatt van. A legismertebb cionista utörök vetik részt a feleség fogadásán. Beszédet tartottak Ben Jehuda aszony, Elmaleh, a szefárd veteránok vezetője és a Vaad Leumi elnökségének tagja, Mose Sertiok. A Jewish Agency politikai osztályának vezetője, David Judievitz, Ben Jehuda egykori munkatársa, prof. Torcziner, a héber egyetem tanára, dr. Rivlin, a héber teniók szövetségének elnöke és végül Ben Avi. Ben Jehuda leghíresebb fia, aki arról híres, hogy az „első modern ifjú, kinek anyanyelve a héber volt”.

Belgrád. Jugoszláviában ebben az esztendőben több, mint tízezer sékelt helyezték el. Ennek alapján a jugoszláviai cionistáknak hat delegátus megválasztására van joguk. A legutóbbi kongresszuson Jugoszláviának öt delegátusa volt.

Newyork. 1938 júniusától 1939 júniusáig a Keren Kajemet, Zsidó Nemzeti Alap amerikai bevételére elérték az egymillió 562 ezer dollár rekord-eredményt.

Varsó. Dr. Leo Feinert, a Bund zsidó szocialista munkáspárt elnökségének egyik tagját, Krakókban letartóztatták és a kartus belezal koncentrációs táborba szállították. — Több zsidó hitközség vezetőit ellen letartóztatási végzetést adtak ki azaz az indoklással, hogy nem tettek eleget a hitközségi templomok restaurálására vonatkozó rendelkezéseiknek. Főleg kisebb helységek hitközségeiről van szó. E helységek hatóságai azzal vádolják őket, hogy elhanyagolták a templomok külsőjének rendben tartását. — Varsói jelentés szerint több nyugat-lengyelországi város polgármestere javaslatot készült előterjeszteni az októberben összehívott lengyelországi városközi konferencián, amelyben azt kívánják, hogy Posen és Pomeránia vajdaságában vonják meg a zsidóktól a lakhatási és tartózkodási jogot. Több antiszemita politikus kijelentette, hogy a városközi értekezleten támogatni fogják ezt a javaslatot. Varsói körökben azonban valószínűnek tartják, hogy a városközi konferencia delegátusainak többsége a javaslat ellen fog állást foglalni.

Tel-Aviv. A város legvédelmének kérdése szerepel napok óta a városi tanács ülésén. Igen súlyos problémákkal kell itt megküzdeni, minthogy a tengerparti zónát az angol haderő egyáltalában nem erősítette meg meg. Földalatti, gázmentes pincéket itt nem építenek, minthogy egyáltalában nincsenek pincék Palesztinában. A városi tanács a jövő héten már komoly határozatokra készül a kérdésben. — Három új halászcsonakot bocsátottak a tenger vizére Nahariánál. A vízrebocsátásnál jelen voltak a nemzeti intézmények képviselői is. Az Akkótól északra fekvő kis német telep bekapcsolódik abba a munkába, amelynek célja a tenger meghódítása.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

Állunk az őrson!...

40—50 lokot mutat a hőmérő, ez a trópusi hőség rendkívül igénybeveszt minden egyes ember idegrendszerét. Különösen a szellemi munkát végző érzik ennek a nagy melegnek társztó mivoltát. A „Népünk” szerkesztősége ennek dacára elhatározta, hogy bár a hetilapok évtizedek óta szokás szerint a hét nyári hónapban ritkábban, vagy kisebb terjedelemben jelennek meg — nem engedélyez magának a zsidóság körében is, olyan fontos események történnék, hogy nem tudunk más tenni, mint erőnk megfeszítésével, minden igyekezetünkkel azon lennünk, hogy sok tiszternyi olvasónkat rendszeresen és allandó keretben informáljuk. Erre kötelességünk és tud minden üzleti megfontoláson, tud minden egyéni kényelmellenségen, megszabítás nélkül dolgozunk azon, hogy olvasóink és előfizetőink allandóan informáltak legyenek és a legértekeltebben foglalkozunk a világeseményekkel és a zsidó világban történő korszakos eseményekkel.

Nem kérünk ezért sem halált, sem köszönetet, sem különleges anvagi áldozatot előfizetőink részéről. Csak annyit: olvassák és szeressék lapunkat, becsüljék meg szerkesztőink áldozatos munkáját és amikor inkasszánsaink felkeresik őket, hogy a kontaktus fenntartsák, akkor éppen úgy tegyék, mint a lapunk iránti kötelességüknek, ahogy mi igyekszünk feladatunkat önök megfeszítésével teljesíteni. Számunkra a legnagyobb és legfőbb, amit kaphatunk az, ha előfizetőink megelégedését kívívjuk és ha megkönnyítik munkánkat azzal, hogy nem maradnak hátralekaban, mert mögöttünk nem állanak finanszírozó pártok vagy egyesületek, vagy testületek, mi létünket egyedül és kizárólag előfizetőink kötelességteljesítésére építjük. S ennek a bizalomnak úgy kell megenni, hogy hideg téiben, vagy trópusi melegben egyaránt teljesíthessük magasztos és a zsidóság üdvét szolgáló áldozatos munkánkat.

— ESKÜVŐ. Silberman József nagykereskedőnek, a nagyváradi orth. hitközség elnökének leányával, Klárával, július 30-án vasárnap déli 1 órakor tartia esküvőjét Kácsor József mérnök, a Calea Victoriei 9. sz. alatt, melyre ezután is meghívják jóismerősöiket és barátaitak.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palacsallóda mellett.

— A párisi menekültügyi bizottság június havi tevékenysége. A párisi menekültügyi bizottság június havi munkajelentéséből kiténik, hogy a bizottság költségei a hónapban 41 százalékkal voltak magasabbak, mint májusban. Míg májusban egymillió 566 ezer 835 frankot fordítottak a menekültek segélyezésére, addig júniusban ez a szám kétfélmillió 215 ezer 977 frankra emelkedett. E hónapban 1549 személy fordult a bizottsághoz, a május havi 942-vel szemben. Az újonnan jöttek száma 1237-et tett ki, akik közül 524-en Németországból, 525-ön Ausztriából és 188-an Csehszlovákiából származnak. A kezelési költségek nem haladják meg a havi budget 2.2 százalékát. A menekültügyi bizottság elnöke Albert Lewy, a párisi zsidó konzisztórium tagja. A bizottság vezetője Gaston Kahn.

— KÖZEPISKOLÁS 2—3 diákok elvállalok elsőrangú orthodox teljes ellátásra, szigorú felügyelettel és angol, héber, német nyelvtanítással, Weisz Kálmán, Oradea, Str. Tache Ionescu 36.

5 - U - M - O - R

TALÁLOK ELŐKELŐBET IS...
A minski Rabbí Zuszajhoz jött egy házasságkötvető és ajánlotta leányának a kor egyik nagyjának a fiát. Rabbí Zuszja mindjárt észrevette, hogy a köztető nem megbízásból beszél és ezért elutasító választ adott.
— Talán talál Rabbí Zuszje előkelőbb család, mint amelyet én ajánlok?
— Igen, — felelt Rabbí Zuszja — olyan család, amely nem akar velem rokonságba kerülni, találok előkelőbbet is.

MINEK KELL A VALLÁSI REFORM?
A zsidó Rabbí Cwi fia rossz utra tért, megszegte a vallás minden parancsát és reformok szükségességét hirdette. Mikor erről a kérdésről apjával vitafozott, ez így felelt neki:
— Csodálatos! Én, aki magamra veszem a Tóra összes parancsainak jármát, fölkelek reggel, templomba sietek, feltöltök ételt, szombatot tartok és nem eszem csak azt, amit a törvény enged, elfogadom a zsidó vallást úgy, ahogy van és nincs szükségem reformra. Te pedig, aki levetted magadról a Tóra parancsainak jármát, feltöltök szombatot, nem tartasz, tilos ételket eszel, még mindig olyan nehéznek tartod a vallást, hogy reformokra van szükséged? Csodálatos?

KÖLCSÖNÖSEN UDVIARIASAK.
Egy híres politikus nemrég titokban meglátogatta az egyik Budapesti időző rabbinágyasgot. A politikus beszélgetés közben konstátálta, hogy a rabbi milyen remekül ért a politikához.
— Kár, hogy rabbinak ment, — keveset fűszerezendő ur, — mondta az időző, — ha a talmod helyett a világi tudományoknak szentelte volna magát, felvihette volna a miniszterelnökségre.
A rabbi mosolyogva mondta:
— Viszont az is kár, hogy a kegyelmes ur a világi tudományok helyett nem a talmodnak szentelte magát, egész biztosan felvihette volna egészen a rabbiasságig.

KI BOLONDULT MEG?
Egy kis magyar falu szatácsa főnkrement. Mit tehetett mást, otthonhagyva a családját, vándorbotot vitt a kezébe és világgá ment. A felesége sokáig nem hallott hírt róla, végre hosszú hónapok múlva sürgöny jött tőle: „A rizskövi hitközség kántorának szerződését.”
Az asszony ijedten sürgönyözött vissza: „Megbolondultál, hiszen nincs hangod.”
A férj visszasürgönyözött: „Nem én bolondultam meg, hanem a hitközség.”

SAPHIR ANEKDOTAK.
Rotschild estélyre rendezett, melyre számos író és művész volt hivatalos. A báró mindéglyekkel íratott pár sor az emlékkönyvébe. Saphir ezt írta: „Adjon kölcsön száz aranyat és felejtse el örökre barátját: Saphirt.”
Saphir mondása a müncheni Karstrasse-ról, hol többnyire írók és művészek laktak: „Ez az utca a negyedikötök költőnegyede. Ott laknak kivétel nélkül, sőt bevétel nélkül.”
Mi A KÜLÖNBÉG?
A lublini Rabbí Méir találkozott Csorkovban belzi chásidokkal, akik megkérdézték tőle, mi az oka annak, hogy Belze ezrivel jönnek nagy ünnepekre a hívek, ide, Csorkovba pedig csak egy-két százan?
— Megmagyarázom nektek, — felelt Rabbí Méir — annak a mesteremnek, aki az alef-béthre tanított, hatvan tanítványa volt, annak, aki biblára tanított és Rásira, hűz tanítványa volt, annak, aki a Talmodba vezetett be, tíz tanítványa volt, annak a mesteremnek pedig, aki a döntvények szövevénybe vetett be, már csak két tanítványa volt.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozó helye
Pensiunea RATZ
BUCUREȘTI, Str. Căpitan Feraru No. 6.
Parter, în dosul Teatrului Regina Maria la Podul Senatului. TELEFON 5,43.05.

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: **Wasserstrem Sándor**

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

Zsidótlan világnézet uralma az erdélyi cionizmusban

Komoly világlapok foglalkoznak a kérdéssel és mi sem folytathatunk strucc-politikat. A kérdés pedig a következő: minden mindíg teliszjál harsogják a demokráciát és egyenlőséget, a népakarat meghamisításának nagy-nagy bűnét: azok az első, ha rákerül a sor — amint most ez alkalommal rá is került — hogy erőszakkal igazolják jogukat a vezetéshez. Súlyos gyengeségre mutat és részben a zsidó vezetőkörök nemtörődömségére és közönyére. Hol vannak az erdélyi régi cionisták? Azok a prominensek, akik tekintélyük súlyával, higgadt vonalvezetésekkel erőt tudtak mutatni és irányt. Aki nem engedték meg ezeket az elferdüléseket. Nem akarjuk hinni, hogy már teljesen kimerültek és végelegyengülésben kiszorított minden akaruk és lendületük. Nem gondolják, hogy újra akcióba kell lépni? Nem gondolják, hogyha ez így halad, akkor évről-évre rosszabb lesz a helyzet?

Vérszemet kapnak ezek a bomlasztó csírt magukkal hozók és az idegen eszmék táborából hozott ethikával rombadönthetik mindazt, amit husz esztendőn át épített az erdélyi cionizmus. Miért kell ezt tetlenül

nézni? Amint hogy az egész világ zsidósága meglepetéssel fogja látni, hogy a genfi viládkongresszuson is milyen erőket fognak felvonultatni ezek az egyszerű két eszmét is szolgálók seregek. Ahelyett, hogy koncentrálnak magukat egyetlen cél felé, amelyet Palesztinának nevezünk és ebben az egy szóban mindennek benne kell lenni, ők inkább még mindig a népboldogítás egyéb eszméiért harcolnak.

Az erdélyi zsidóság nem kér ebből a felemás cionizmusból. Az erdélyi zsidóság, mint minden egészséges népi közösség, csak ideig-óráig tűri el, ha illetéktelenek akarnak uralkodni felette. Ezt a baloldali gyámokdást is eltűri, de azután lerázta majd magáról, mint ahogy az egészséges test legyűri a bacillusok támadásait. A mai lázas állapotnak tudható be, hogy most a huszöven aluliak, a félrevezetettek tudnak hangzókat lenni az erdélyi szövetségi cionista közéletben. De ennek a kornak is hamar vége kell szakadnia. Vissza kell térnie a népiennartó, konstruktív erőnek a cionizmus élére. Vagy pedig a kalandkeresők, a kiforratlan felemás világnézeti fogják továbbra is romboló uralmuk torát ülni...?

Mi tudjuk és érezzük, hogy a megmondottaké a jövő. Nem pedig azoké, akik nem törődnek a történelmi fejlődéssel és zsidó holnapot akarnak építeni, a zsidó tegnap nélkül...

Danzig zsidósága a teljes megsemmisülés útján

Varsó. Európa vihaszarka lett Danzig. Kevés város van a világon, amelyről annyit írtak volna, mint erről az empóriumról. Több mint ezer éve küzd a német és lengyel befolyás egymás ellen ebben a városban, de ami most folyik érte és körülötte, az valószínűleg történelmi változást fog hozni az egész világ számára. Zsidó szempontból a város — sajnos — mindinkább elveszti jelentőségét, mivel a világháboru után 11.000 zsidó lakott ott, amelyből ma már a hiüldözöttek folytán alig 2000 szüved a nemzeti szocialista terror alatt.
A zsidó hitközségek irattárát és könyvtárát elszállították a varsói hitközséghez, ahol a judaisztikus könyvtár termében helyezték el. Prof. Meier Balaban jelenleg azal foglalkozik, hogy a történelmi szempontból értékes adatokat feldolgozza. A varsói hitközséghez tartozó Barson muzeum-számos művészi és történelmileg értékes leírásokat kapott a felszámolt danzigi és pomerániai hitközségektől.

A danzigi hitközség gyorsabb ütemben halad a teljes megsemmisülés felé, mint a többi német uralom alatt levő hitközségek. Németországból eddig a zsidó lakosság 50 százalékát távozott, addig a danzigi zsidóságból alig 20 százalék maradt meg. Egy évvel ezelőtt adta ki a rendelkezést a danzigi szenátus, hogy a zsidók kivándorolias-

Igy történt a sékeleknél is. Egy kis „korrekcióért” nem mentek a szomszédba és megcsinálták házilag. Ezért kellett a mizrachinak csupán 2400 szavazatot kapni, holott

Legújában a danzigi szenátus törvénvt szavazott meg, amelyben felhatalmazták a szabadváros hatóságait, amely szerint feljogosított a szenátus arra, hogy a zsidók vagyonát elkobozzák. Lehet részleges, vagy teljes az elkobzás. Azoknak a vagyonát is elkobozhatják, akik nem tartózkodnak a szabadállam területén. Kormánybiztosokat is kineveznek az elkobzásra ítelt vállalatok mellé.

Rabbi Meir Berlin: (Jeruzsálem)

A Fehér Könyvre csak bojkottal válaszolhatunk!

1. Két fronton kell harcolnia a 21-ik cionista világkongresszuson a Mizrachinak. Az egyik front kifelé a másik meg befelé van. „Kifelé” alatt értjük azt, hogy az egész cionista táborral együtt, (de más vezetéssel), viszont „befelé” egyedül, az összes többi cionista frakciók kilengésével szemben.

A Mizrahi nem lát ebben két különböző frontot. Szoros kapcsolatot lát, vallási és politikai álláspontja között. A politikai álláspontja is szent harc számára, mert a Szentföld előtte mindenképp „szent” feladat. A vallásért folyó harcot már évtizedek óta folytatja a Mizrahi. Olyan harc ez, amely a „kenyémszeretet” ellen folyik, amely a zsidó nép egyik átká. Harcolni fog a „kenyémszeretet” által létrehozott szombatmegszegés és a tréfo évés ellen, mert ki kell küszöbölni a zsidó életből, ezt a „kenyémszeret” álláspontot jellemző eltorzulásokat.

A Mizrahi nem csupán azzal harcol a vallásatlanság ellen, hogy az ifjúságnak iskolákat, tanítóképzőt, ovodákat létesít, lesvéket tart fenn, amelyekben a zsidó ifjúság tízezrei nevelődnek a vallás emlőin s nem csupán számos mintá koloniatlan helyre el a vallásos chalucok ezreit és a „Ponac Mizrahi” szervezeten keresztül a Tóra V'avoda életet teremti: hanem harcot hirdeti a cionista tábor belsejében belül uralkodó kenyémszerzetel betegségé ellen. Olyan harc ez, amelyről nem fog lemondani mindaddig, amíg egyetlen egyszer is megszűnik a szombatot, a zsidó élet bármely vonatkozásában.

2. Erec Jisraelt fogalma nem csupán nemzeti parancs, hanem egy vallási kötelesség. Minden zsidó érték elleni támadás olyan, mint az egykori barbár rendelkezések, amelyeket a zsidó hit elleni börtövek el. Az egyetlen ország, ahol kiélheti magát a zsidóság, nem lehet más, csak a Szentföld. A zsidóságnak fel kell építeni országukat, még akkor is, ha támadják, üldözik, mártíriumot kell szenvedni és halotjakat is kell áldozni. De azok, akik megmaradnak, oroszlan-ként kell tovább küzdenek a zsidó országért. Ahogy nem volt szabad, hogy megcsaljuk a mi istenünket, úgy nem szabad, hogy megcsaljuk a mi országunkat sem. Valamikor bálványokat akartok adni a népek Teremtőjének helyett, ma pedig a brittek Guayanát akarják adni Erec Jisraelt helyébe.

Mindenesetre — ki tudja meddig, — a harc szellemében kell élnünk. De nem csupán a harcunkat, hanem a gyűlöletes eszközökkel, a mi utunk nem az ölés, ezt átengedjük másoknak, bár ez azokon sem segít, akik ezzel az eszközzel dolgoznak. A mi harci utunk az: lépésről-lépésre elfoglalni a pozíciókat, szivros akarattal, még akkor is, ha közben lövöldözni is fognak ránk. Lehetséges, hogy a kegyetlen angol bajonett, amely átjárja ártatlan szentföldi testvérünk testét, több eredményt fog hozni a jövőben, mintha mi fegyvert fogunk azokra, akik ellenünk sűnk el azt. Minden csepp zsidó vértért nagy kár és minden áldozatot nagyon megvásárolunk. De az is bizonyos, hogy az a sokezer zsidó mártír akik meghaltak az európai országokban, annyi „hasznos” sem hoz a zsidó összesség szempontjából, mint azok az áldozatok, amelyeket a szentföldi harcban veszítünk el. Szászor többet veszítünk a gyűlti országokban, mint otthon és ezek a szentföldi áldozatok tisztelnek és félelmet ébresztettek ellenségünkben.

A mi harci utunk nem jelent felkelést senki ellen. Csak az önmagunkban való bizás szilárdul meg. A mi egész gáluti életünk egy nagy passzívum. Ezzel szemben a Szentföldön erősen szervezett letelepülés van, rendszeresen kiépített településekkel, amelyek az utat, a mi harci utunkat jelölik ki. Ott a Szentföldön felálltak vagyunk dinamikus erőkké.

lettrekészséggel és azt tesszük, amit mondunk és azt mondjuk, amit tesszünk.

Amíg a kormányzat ellenünk van Palesztinában, addig mi is ellene kell legyünk olyan mértékben, ahogy tudunk. A kormányzat csak azért létezik ott, mert mi lettünk hoztuk az országba. A mi munkánk révén lett gazdag a kormányzat és a mi pénzünkkel folytatja zsidóellenes politikáját. Ezért fontos feladatunk, hogy elvonjuk az erőforrásokat a kormányzattól. Minden irányban építünk kell, de úgy kell investálnunk, hogy ebből a kormányzat ne legyen haszna. Ne vegyünk külföldi árut és ne fizessünk vámokat, ami jelentős bevétel forrás. Mutassuk meg erőnkét. Folytassunk passzív harcot. Természetesen Anglia kezdetben könnyen fog elbírní, de később majd a parlamentben, a sajtóban, mindinkább hallható lesz a panasz, hogy az angol adófizetőinek kell eltarítani a palesztinai közigazgatást.

Az angol nép nem fog belenyugodni abba, hogy ő tartsa el az erdei büdzsét, mivel az ucca embere ellene lesz ennek, mert ehöz van szokva, hogy a gyarmatok hasznát hoznak, nem pedig hogy ráfizessenek. Nekünk csak egyesült erővel kell küzdenünk, nem egyenként, hanem közös erőfeszítéssel.

3. Emlékszem a londoni tárgyalásokra, amikor egy miniszter kijelentette, hogy a terv szerint, amelyet ő és társai kidolgoztak, mi fizetünk és mi a mulva alattvaló leszünk egy olyan országnak, ahol az arabok lesznek az urak és azok a terroristák fognak uralkodni, akik ma nyugtalanítják az országot. Amikor ezt kijelentette a miniszter, akkor felugrottak a mi delegátusaink és a leghatározottabban kijelentették, hogy ez sohasem fog megtörténni. Van még erőnk ahöz, hogy nem hagyunk majd uralkodni felettünk egy ellenséges népet.

Ez a határozott kijelentés, a döntő pillanathoz bizonyos lelki megkönnyebülést hozott. Nem csupán azért, mert éreztük erőnkét, hanem ez azt is jelenti, hogy nem vagyunk elhanyagolható mennyiség. — Bár kisebbségben vagyunk most ottan — de éreztük azt is, hogy gazdasági téren sem vagyunk kisebbségek, mint mások. Még az ellenfeleink arca is láttuk, hogy becsülnek bennünket és félnek erőnküktől. A helyzet tisztázódott: annyira tisztázódott, hogy nem volt hiéto többé, hogy az arab többséget nem ismerik el. Nekünk erre a háborúra, ellenharccal kell felélni. Nem úgy nézett ki ez a londoni tárgyalás mint egy békétárgyalás, hanem inkább mint a hadüzenet. Rájöttünk arra, hogy a kormányzat valóban ellenségünk és szolgásgábe akar bennünket bajtani. Erec Jisraelt nem gátat. Mindezt másutt lehetséges, hogy objektumok leszünk, de itten, ezen a területen bizonyára egész nép leszünk: ha az akarunk lenni.

A mi sorainkban: „ucu eoa velofar, dabru devar v'lo jakum”, bármilyen tervek is esznek ki, megsemmisül és semmiféle beszéd nem lesz időálló. Ez a nép szava volt, amely a hitben él és a hírt

4. Senki sem kérdezte sorainkban, hogy miben fog megnyilatkozni ez az erő? Mily módon mutatjuk majd meg erőnkét. Az bizonyos, hogy mennyiségileg az ország lakosságának egyharmadát, minőségileg a többséget jelentjük. Ez jelenti azt, hogy ezen nem kiváratos uralom nem maradhat így tovább. A mi tudatunkban az van, hogy egy emberként fogjuk kijelenteni, hogy ez az uralom, nem a mi uralmunk és azok a törvények, amelyeket egy ilyen összetétel alapján bocsátanak ki, nem a mi törvények. A posta, a vasút, a telefon, a rádió, amely fölött felügyeleti jogot gyakorol a palesztinai kormány, nem a miénk és lehetőleg ne használjuk. Az ő felügyeletüket nem kérjük és nem ismerjük el. Nem engedjük be majd tisztviselőket hozzánk és vámházakat elkerüljük majd. Bojkottálni fogjuk valamennyi intézményeiket. Ha rendelkeztek fognak kiadni, akkor nem törődünk vele. Allandóan tiltakozni fogunk és szembeállunk velük mindaddig, amíg az angol közvetlen észre veszi majd, hogy mi mennyire tiltakozunk kormány törvénytelenségei ellen. Letartóztatnak majd ezer, vagy tízezer embert? Nem fognak tudni 250.000 férfit becsukni tudni. Sokszáz ezer ember fog össze az eszmében, amelyet ezzel lehet legjobban kifejezni: non cooperation.

5. A zsidó vezetőknek példát kell mutatni, hogy az élen haladnak akkor, amikor a zsidóságnak érdekeikről van szó. Ezt a feladatot most is meg kell tégyek. Három ut áll a zsidóság előtt, hogy kivédje azt a brutális támadást, amely a Fehér Könyvvel kapcsolatosan érte. Az egyik: belenyugodni az angol intenciókba és a beküles útját keresni.

A második: harcot kezdeni mérsékelt eszközökkel.

A harmadik ut: nem bombákat dobni és nem fegyverekkel, hanem rendszeres passzív harcot folytatni, amelyet a győzelemben való hit támaszt alá és a győzelem Izrael istene fog biztosítani. Ezt az utat választotta a Mizrahi és ezen az uton fog haladni a Mizrahi a most összeülő XXI. világkongresszuson, amely Genfben összeül augusztus 16-án.

és amely erőben bízik, abban az erőben, amely hitéből fakad.

4. Senki sem kérdezte sorainkban, hogy miben fog megnyilatkozni ez az erő? Mily módon mutatjuk majd meg erőnkét. Az bizonyos, hogy mennyiségileg az ország lakosságának egyharmadát, minőségileg a többséget jelentjük. Ez jelenti azt, hogy ezen nem kiváratos uralom nem maradhat így tovább. A mi tudatunkban az van, hogy egy emberként fogjuk kijelenteni, hogy ez az uralom, nem a mi uralmunk és azok a törvények, amelyeket egy ilyen összetétel alapján bocsátanak ki, nem a mi törvények. A posta, a vasút, a telefon, a rádió, amely fölött felügyeleti jogot gyakorol a palesztinai kormány, nem a miénk és lehetőleg ne használjuk. Az ő felügyeletüket nem kérjük és nem ismerjük el. Nem engedjük be majd tisztviselőket hozzánk és vámházakat elkerüljük majd. Bojkottálni fogjuk valamennyi intézményeiket. Ha rendelkeztek fognak kiadni, akkor nem törődünk vele. Allandóan tiltakozni fogunk és szembeállunk velük mindaddig, amíg az angol közvetlen észre veszi majd, hogy mi mennyire tiltakozunk kormány törvénytelenségei ellen. Letartóztatnak majd ezer, vagy tízezer embert? Nem fognak tudni 250.000 férfit becsukni tudni. Sokszáz ezer ember fog össze az eszmében, amelyet ezzel lehet legjobban kifejezni: non cooperation.

Passzív rezisztencia! Ennek a harcnak sikerülni kell, ha nem ma, akkor holnap vagy holnapután, ha nem ebben az évben, akkor jövőre. De csak akkor sikerülhet, ha kitartunk és hathatósan szilárd erőt mutatunk minden irányban.

Ez a háboru nem eredményez gyilkosságokat, de nagyon súlyos gazdasági válságokat. Fizikai és szellemi fejdalmakat okoz, de azután mondhatjuk majd, hogy „gám zo letova”. Ez a program, megmutatja majd a világnak, hogy nem százak, vagy ezrek harca, hanem az egész zsidó település harca ez. Ez a harc minden egyes zsidó sorainkba fog hozni, mert ez a harc szimpaiikus lesz mindenki előtt. Nagy gazdasági és anyagi segítség fog mellénk állni.

Ha Keren Hajesod, amely az építést szolgálta tudott nagy eredményeket felmutatni, akkor a Keren Milchama, a harc alap, mennyi eredményt fog hozni. Hiszen ez a zsidó létért küzd és szászoros eredményt kell hozzon. Valamennyi zsidó testvérünk azt fogja látni, hogy a mai település elszántan küzd a zsidó nép regenerációjáért, küzd a zsidó nép hazájáért és ezt a harcot minden eszközzel meg kell vívja. Ezek a küzdők nem csupán a zsidó ország alapítói, hanem a nagy mit befejezői is lesznek.

5. A zsidó vezetőknek példát kell mutatni, hogy az élen haladnak akkor, amikor a zsidóságnak érdekeikről van szó. Ezt a feladatot most is meg kell tégyek. Három ut áll a zsidóság előtt, hogy kivédje azt a brutális támadást, amely a Fehér Könyvvel kapcsolatosan érte. Az egyik: belenyugodni az angol intenciókba és a beküles útját keresni.

A második: harcot kezdeni mérsékelt eszközökkel.

A harmadik ut: nem bombákat dobni és nem fegyverekkel, hanem rendszeres passzív harcot folytatni, amelyet a győzelemben való hit támaszt alá és a győzelem Izrael istene fog biztosítani. Ezt az utat választotta a Mizrahi és ezen az uton fog haladni a Mizrahi a most összeülő XXI. világkongresszuson, amely Genfben összeül augusztus 16-án.

Petőfit ünneplik...

Petőfi Sándort ünneplik az erdélyi magyarok Segesváron, ahol a szabadságharcban elesett. A félegyházi sikon, amely ezt a minden idők egyik legnagyobb költőjét örök időkre a halhatatlanság felé lendítette. És más erdélyi városban is ünneplik. Petőfi Sándornak minden progresszív és a haladásban hívó ember híve és lelkes bálmulója. Meteor volt ő a magyarság egén, amely korán letűnt, de horszokat jelentett és annak a kornak fia volt ő, amely a haladást írta zászlajára. Petőfi Sándor a „világszabadság”-ért küzdött, a nagy francia forradalom eszményeiert és ünneplése alkalmából mi zsidók csak annyit vegyünk meg:

— Jaj, mi is volna, ha a legenda igaz volna és valahonnan a bujdosásból előjönne Petőfi Sándor, a forradalmár-költő és a szabadság, egyenlőség és testvériség igazi harcosa. Vajjon mit is szólna a magyarországi zsidótörvényhez, mit is szólna a sajtószabadság béklyuzsádozhoz, mit szólna mindahoz, amely korunkat messzire visszavitte a 48-as idők előltre.

Petőfi Sándor elkeseredéssel látná, hogy az emberi egyenlőséget sárba tiporják, hogy mennyire a faji kérdés lett urrá az embereken. Ki volna téve annak, hogy szemére hányának apja származását, aki Petróvics volt és kinéznék az „uritársaság”-ból, mert hiszen holmi skriblerekké üt a pesti „Pillax”-kavéházban. Lelkes hazafi volt, de a világ minden szegény és elvonnott emberéért dobogott szíve. Bizonyos, hogy nem éllana ma sem a reakciókók, a gyűlölködők sorába, hanem szembeszállna velük. Bár csak azok, akik ünneplik Petőfit, gondolnák arra az ünneplés idején, hogy — ki is volt ez a nagysága a magyar és közvetve az egész világ iródlalmának. Progresszív, szabadságot szerető lelkes ember, nem pedig kicsinyes gyűlölködés harcosa. Gigászi nagyság volt, akit ma eptigonok ünneplének. Mi zsidók tiszteljük emlékét és imádkozunk

A dióta

Legenda a midras lapjairól.

Hetven esztendő! Nagy idő, két emberöltő is hull közben... Mit jelent hát a zsolttár szava: „Ha Isten visszavezérl a száműzötteket, olyanok vagyunk, mintha álmodnánk...” Alom volna a babiloni fogság, amely hetven esztendőig tartott? Tartihog egy álom hetven esztendőig? Alhatik az ember ilyen sokáig? Ha nem, akkor mit jelent a zsolttár szava?...

— Ilyenféle tünődések emésztették rabbi Chonit, akinek híte megrendült a zsolttárköltő szavaiban. Kint sétált a mezőn, gondolatiba elmélyedve s észre sem vette, mikor egy öreg ember akadt az útjába. Az aggyastyan fiatal diófacsémét ütötte el, porhanyóvá tette körülötte a földet, kiligazította a fa törzsét és boldogan telepedett le egy kópadra, ahogy munkáját bevégezte.

— Ödvözlég rabbi, — szólott az öreg. — Gyere, telepedjél le ide a bokor tövében és pihenj meg az árnyékban.

— Köszönöm testvérem, — felelte a rabbi, — de előbb felelj egy kérdésemre.

— Szívesen, uram, bár csak egyszerű földműves vagyok. Olyat kérdezz hát tőlem, amire megtehetlek.

— Olyat is kérdezek. Mondd, mennyi idő múlva hoz ez a diófa gyümölcsöt?

— Úgy hetven esztendő múlva...

Keresse fel BUCUREȘTIBEN a **SPLENDID PARC SZÁLLODÁT** zavarlatalan működik. **Bejárat a Sírbel Vodá 4** számon keresztül és **Calea Victoriei 57.** (A régi ismert **SPLENDID SZÁLLODÁN** keresztül) **Beérkezeti árak!**

azon, hogy a Petőfik és a többi hasonlóan gondolkozó vateszek igaza megvalósuljon és eszméjük győzedelmeskedjék.

Elkergetik a „mischling”-eket is Németországból

A nürnbergi „Stürmer”, Julius Streichernek ez a hirhedt lapja, a vegyes házasságokból származó fél- és negyed zsidók kérdését is „rendezni” akarja. Nézete szerint ez is egy zsidó „tartalom”. A berlini hírek szerint a belügyminiszterium mellett működő fajpolitikai hivatal magáéva teszi Streicher elgondolását és a keresztény „kevertfajúak” elkergetését is megvalósítja.

Ez a hír megdöbbenőt és mélyen beledágít abba az atmoszférába, amely ma elfőlli a német birodalom felsőbb köreit. Már látják és érzik, hogy a zsidókból ki lett facsarva minden, ami lehető volt. Már nincsen vagyunk, földönfutókká lettek, bujdosnak a határokon át, bolyonganak a tengeren, de a nép még éhes, a népnek még kell a cirkusz és kellene az elkobzott vagyonok. Honnan vegyék? Itt vannak a „mischling”-ek. Tehát ha husz, vagy negyven évvel ezelőtt egy zsidó és egy keresztény ember megszerelte egymást (lérti a nőt, vagy nő a férfit), akkor házasságot kötöttek, most már az ebből a házasságból származó „mischling”-eket fogják üldözni. Még vagyunk olyan naivak, hogy azt mondjuk erre: hát tehet arról egy ilyen „kevertfajú”, hogy a világon van? Ő igazán nem tehet arról. Ahogy senkinek tehet arról, hogy hol születik. De bizonyára ezeknek még van pozíciójuk, még van vágyon, amit el lehet venni, még van kit üldözni. Vajjon ehhez mit fog szólni a kereszt-

tény világ? Hiszen ezek keresztények, ezeket nem lehet és nem szabad a zsidók koltájára írni.

Streicher kiadja a jelszót és mert a „Stürmer” a vezér és kancellár legkedveltebb lapja, amit naponta elolvas, bizonyára nem telik sok időbe, amikor megindul a gyűlölethullám ezek ellen is. Csak azt nem értjük, hogy amikor minden egyes munkacsoportra szükség van, hogyan akarják kikapcsolni, ezt a félmilliónál több embert a gazdasági életből a németek — mondhatjuk bátran — zsidó és keresztény gyűlölete?...

Pollák Salamon köszönetet mond...

Pollák Salamon határőr katona. Harmadik éve szolgál és felebbvalói szeretik és biznak benne. Pollák Salamon szigeti fiu, erős stramm gyerek, aki jól beszél jiddisül, románul és elég jól magyarul is. Eljött szerkesztőségünkbe és végre nem panaszkodni jött hozzánk valaki, hanem köszönetet mondani a zsidóknak, akik Szalárdon laktak. Mert Pollák Salamon és 150 zsidó társa ott él a kis városkában és nagyon halásak az ottani zsidóknak, akik velük jól és testvériesen bántak.

Elmondja, hogy Sevout előtt elment a főrabbihoz a katonák nevében, aki azonnal felkereste a parancsnokot, hogy adjon a katonáknak szolgálatmentességet az ünnepre. A parancsnok készséggel meg is adta. Ezután hat-hat katonát helyezett el mindenhol nagyon barátságosan fogadták őket, ahol nem volt bővebben ennivaló, ott a magukból adtak. Később pénz is gyűjtöttek a ha-

tért vissza, biztosra vették, hogy az erdők vadjai tépték szét s többé nincs életben...

Mikor a hetvenedik esztendő is eltelt, a rabbi felébredt. Elkakarította maga körül a köveket, megdörzsölte a szemét, felnézett az égre: a nap most is oly magasan állott, mint mikor lefeküdt, de nem tudta, hogy közben emberek jöttek, emberek pusztultak el, hogy feketé hája össze cavarodott s tagjai sem viszik oly rugalmasan, mint annakelőtte. Keservesen botorkált át a magas sziklán s megindult hazafelé.

Az úja a kert mellett vitt el. — Különös, — dűnnyögte magában —, az imént dőtem le s akkor az öreg ember még csemétét ültetett el s lám, már terébélyes fává növekedett...

Egy fiatal legény heverészett a diófa árnyékában. — Jó barátom, — szólott hozzá a rabbi —, mond, csoda történt itt?

— Csoda? Nem tudnám, miféle, — szólott a fiu, aki zavarodottan hallgatta a különös beszédet.

— De hiszen az imént még vékony, sudár vesző volt ez a hatalmas diófa!...

— Vessző? — szólta nevetve a suhanc, — az volt vagy hetven éve. Az öregapám ültette...

A rabbi elképedt. Lehetetlen, — dörmögte, — lehetetlen: hetven évig aludtam volna?... Hetven évig tarthat egy álom?

Még ott kavargott fejében a sok kétség, de már remülten kezdett magára eszmélni. El sem köszönt a fiutól, csak futott hazafelé, ahogy lábától télt. A

Yrabászati és divat-felsőiskola!

A nemzeti nevelésügyi miniszterium felügyelete mellett. Igazgató: **D. Theodorescu**

Továbbképző tanfolyamok az öltözködési ipar szakmai tökéletesítésére.

A tanfolyamok szeptember 4-én kezdődnek az összes osztályokon: férfi-szabászat, katonai egyenruhák, polgári egyenruhák, papi ruhák, bírói tallarok, gyermekruhák, lehérményű, női szabászat, divat és művirágkészítő tanfolyamok. Ebben az évben új módszerek alkalmazása veszi kezdetét, teljesen új, tökéletesített programmal: **Műszaki tanfolyamok, szabad gyakorlati kurzusok az iskola műhelyeiben.** Biztonságos övöjéet és tanuljon meg egy szép, tisztá és jövedelmező mesterséget. Beiratkozások minden nap. Információ és prospektust kívánságra ingyen küldünk.

Sabanele de cursuri, atelierele si birout: Bucuresti Strada Smardan Nr. 15, et. II. Telefon 3-27-01.

Sease ze mezo lei ezi a la radeleste!

lonak ellátása érdekében és különösen sokat íradottak Weisz Testvérek, Fischer Ernest, Fenékel J. Külön elismerést érdemel — így mondja a katona — Czöbel Róza és Fischer Sári. Ez utóbbiak a beteg katonák iránt is érdeklődést tanúsítottak.

— Mi a célja végeredményben ennek a látogatásnak — kérdezzük Pollák Salamon gránicsárját? Semmi más, mint szeretném, ha Önök a sok zsidó katona nevében megköszönnék a „Népünk”-ben a szalárdiak adoztatásának. És még valamit, — mondja Pollák. — Bar csak a többi községek is példát vennének a szalárdiak adoztatásáról.

Így szölt Pollák Salamon gránicsár — összesapta bokáját és visszament szolgálót teljesíteni.

Farinacci szerint az eucharisztikus kongresszus is „elzsidósodott”

Roberto Farinacci, az olasz antiszemita vezére cikket írt lapjában, a „Regime Fascista”-ban és ebben élesen támadja a Nizzában összeülő eucharisztikus kongresszust. Úgy véli, olvasóink tudják, mi az eucharisztika? Nem más, mint a világ katolikusanak évente megismétlődő nagy összejövetele, demonstráció a vallás érdekében, amelyen papok és világiak egyformán részt vesznek. De Farinacci-nak nem ez a véleménye. Ő úgy véli, hogy az olasz katolikusok ne vegyenek ezen a gyűlésen részt, mert Verdier francia hercegek az Algírban tartott eucharisztikus kongresszus idején megengedte egy rabbinak, hogy üdvözölje őt, mint a francia katolikusok számára „utálatos és visszatartó.” A francia katolikusok különben is antifascisták és „elzsidósodtak.”

Illetékes körök véleménye szerint, Farinacci keresztülvitté máj, hogy ne engedjék el az olaszokat a nizzai kongresszusra. Farinacci a legmegbizhatóbb fülajtárja a hitleri rezsimnek és az ő szövegei a fascista nagytanácsban.

Távol állunk az eucharisztikától és minden semmi közünk hozzá. De az csak strel-

cheri gondolat lehet, hogy ezt a kimondottan katolikus megnyilatkozást is „elzsidósodott”-nak deklarálják. Természetesen ez valótlan és ha meg is történt az, hogy Algrban Verdier hercegek az ottani grandrabbi üdvözölte, az még nem jelent semmiféle „elzsidósodást.” Inkább az egyik egyháznak a másikkal szembeni megbecsülést. De hiába minden. Ez hozzátartozik a fascista-nemzeti szocialista ideológiához és üldözési szisztémához: Farinacci tudja, mit csinál. A gyűlöletet hirdeli, a zsidóellenes gyűlöletet és ez ellen nem tehetünk semmit, csak halkan protestálunk...

Értéktelen elemek

Tagadhatatlan, hogy van abban valami igazság, amit a palesztinai lapok panasznak. Az illegális bevándorlók értékét vonják kétségbe az országépítés szempontjából. Ha a német vagy osztrák és csehországi menekültekről van szó, ott nem lehet semmit sem szólnunk, mert ott nem aszerint indulnak el görögös életvitelükre a szerencsétlen zsidók, hogy milyen érzelmekkel viselkedjenek az országépítés iránt. Nekik menni kell és mert nincsen sehely, ahol befogadják őket, mennek Palesztina felé. Mi úgy véliük, hogy lesz ezek között olyan sok ezer derék zsidó, akiknek rendkívül sok hasznát veszi majd az országépítés.

Visszont vannak olyan országok, ahol jobban kilehetne válogatni azokat, akik illegális úton akarják megközelíteni az országot. Sok derék és szorgalmas, előre képzett fiatal ember nem tud menni azért, mert nincsen meg az a bizonyos összeg, amely feltételül szükséges ahoz, hogy kijusson. Visszont a zsidó országépítés szempontjából sok olyan értéktelen elem kerül a hajókra és onnan a vágott partokra, akik feltétlenül alkalmatlanok arra, hogy a nagy műnek szerény segítői legyenek.

Vannak közöttük olyan fiatalok, akiket a palandvagy visz el, akik az anyiuk mellől úgy indultak el, hogy ha nem sikerül, vissza jönnek. Ezek azok, akik panaszkodnak már az utról is, mert még nem elég értékük arra, hogy nehéz életkörülmények viवानak. Akik, amikor kikerülnek és nem istápolják őket, nincs mellettük a babusgató „mama”, akkor rögöt a bibliai meraglimok utját keresik és teli vannak keserves panaszaikkal. Azok a szervek, amelyek ezeket az ügyeket inté-

zik, meg kell válogassák azokat, akiket a hajókra engednek. Mert nem teljesen mindegy az, hogy értéktelen munkakerülő és palandvagyó emberek kerülnek-e — a certifikátok terhére — az országba, vagy sem. Nem szabad engedni, hogy mindenféle alkalmatlan gyerkőcök és lelkiismeretlen munkakerülők jussanak Palesztinába. Mert oda áldozatkész, bátor és lelkes országépítők kellene, nem nyafogó, panaszkodó anymásszony katonái, meg notorikus munkakerülők, akiknek csak az az előnyük van, — hogy volt annyi pénzük, hogy feljussanak egy ilyen menekülteket szállító hajóra.

Magánkézben levő közzététel...

Vannak esetek és léteznek gondolatok, amelyek egyszerre két, sőt több helyen és egy időben is felbukkannak.

Ime, itt van a Kinghall eset néhány érdekös és elgondolkodtató mellékzongája. Két körülmény van, amely már régebben felmerült példál nálunk is, a „Népünk” szerkesztőségében.

Az egyik: lapunk főszerkesztője tíz esztendője mondja, hogy egy zsidó lap, amely a zsidó érdekeket védi, az bizonyos szempontból egy közzététel jelleget visel magán. Nem tagadjuk, hogy eme megállapítás nem talált osztatlan elismerésre azokban a körökben, ahol ezt hangoztatta. Es most King Hall Stephen, az angol tenger-nagy fia, a magas, kopaszodó, kékeszürű erőlyes arcvonású, szélesvállú brit gentleman, a többszázézer példányban megjelenő híres levelével kapcsolatosan a következőben így írta körül lapjának, a „New-Letter”-nek hívatását:

— Ez az orgánum, egy magánkézben levő közzététel.

Pregnáns és mindent kifejező megállapítás. Azt bizonyítja, hogy lehet valamit a közérdekekben megjelentetni anélkül, hogy mögötte egy intézmény, vagy szervezet állna. Magánkézben van ugyan, de a közérdekek szolgálatában áll. Közönlük ennek az angol urnak, — akinek nevétől visszhangzik ma a világ, — hogy volt szíves ilyen pontos definíciót adni ennek az elgondolásnak. Kétségtelen, hogy az ő levelei nagy hatást váltottak ki — bár csak egy ember öléte volt. Nem önmagát és nem egocentrikus beállítást, amikor azt mondjuk, hogy a „Népünk” is sokat küzd és harcol a zsidó közösség érdekében és van annyi haszna a köznek belőle, mint egy-egy — közzétételéből. Fogadjuk el és szövezzük le, hogy léteznek magánkézben levő közzétételnek.

Ami szintén érdekes, ez a fentvezetett ur a telefonkönyvet használta fel a címek kivására. Ebben is megelőztük őt, mert számos esetben mi is igénybevéltük a telefonkönyvet. Különösen a bukaresti telefonkönyvet használtuk fel, amikor az ottani magyarul beszélő zsidókat kerestük ki. A hírközsegi listákon kívül a telefonkönyvet. Ebből eredtek azután azok a kedves epizódok, hogy bizonyos németes nevű címekre elküldött lap nem jött vissza, de amikor az inkassósunk elment, akkor derült ki, hogy az illető nem zsidó — sőt gyakran antiszemita, — de azért olvassa a lapunkat, Előfizeti, olvassa, mert ebből akarja meglátni a zsidóság tükrét. Úgy véliük, hogy ebből nem származott sohasem a zsidóságra, mert hiszen titkunk nincsen és még az sem nagy baj, ha látja, mennyire ostorozzuk a zsidó hibákat és mily lelkesen igyekszünk a zsidó bajokat orvosolni: üldözletésünk epizódjait feltárni. Sok ilyen olvasónk és előfizetőnk van s ezért kétszeresen rállik Mister King Hall megállapítása reánk is, amikor azt mondja:

— Magánkézben levő közzététel...

városban ismeretlen arcok néztek riadtan a különös öregre.

A házába rontott. Vakolatla megkopott, a ház tetőjét már félig megétele a szu, új arcok legadták, csak könyvet, igen, a könyvet, a pergamentekercsek; azok maradtak a régiak.

— Megjöttém, — ilhette, — én vagyok, akit vártok... Hol a feleségem? ... Hol a lányom? A házbeliek álmélkodva hallgatták az eszelős beszédeket.

— Én vagyok rabbi Choni, aki elűnt... Sokáig aludtam... az Isten küldte rám a hosszú álmot... de már vége... itthon vagyok! ... A gazda száakozva nézett rá.

— Igaz... hallottunk híveit... — mondták, hogy heven éve elűnt a rabbi, de a feleségét megölte a bánat...

A rabbi síva támaszkodott az ajtófélfához. — A fia is meghalt jó néhány esztendője. Derék, jámbor ember volt... Az Isten nyugosztalja... De te, öreg, nem lehetsz az apja... Az más réges-régen elpusztult... Ki él annyi rengeteg esztendőig? ...

A rabbi nem szólt semmit, hanem egyenesen a Tan Házában tetet. Ott állt most is a férfiak és a szent könyvekben buvákkodtak. A rabbi hallgatta vitaközlését s mikor egy nehéz helyen nem tudta boldogulni, közhözött s megmagyarázta a bibliai verset.

A férfiak elcsodálkoztak. Ki lehet ez az ismeretlen agastyán? — kérdezték elképedve. — Apánk mesélték, hogy az ő idejében volt a városnak egy híres papja, rabbi Choni, az tanított ilyen szelimbent.

— Én vagyok az, — kiáltott fel reménykedő sírassal a rabbi.

— Ostoba beszéd, — rivalt rá a legöregebb írástudó — saavád talán emlékeztetnek rád, de a rabbi már régen meghalt...

— Ha mondom, hogy én vagyok az! — kiáltott fel a rabbi és öklével indultalan az asztalra ütött.

— Meradj csak, vén ember, — ugrott rá az emberek — harag sőt ne élis ki Isten házában... A rabbi már régen elköltözött... Az Ur legyen irgalmas a lelkének!

Azaz leltettek egy sárkba, úgyet sem vetettek rá és tovább vitaközltek a szent könyvekről.

A rabbi megőrtén támllyogott ki a templomból szemét elutasítva a fény s ehoj végigbotorkált az utcákon, az ismeretlen közművészek között, mértéketlen keserűség szállt a szívére:

— Urám, Istenem — sólt zokogva, — nincs mit keresnem ezen a földön... Kéltelédtem prófétaid közt és elűnt bűnteléd sűjtö keze... Kédtől megöltém mindenké, árván bolyongok abban a városban, ahol tanítottam... Látnom, végtelen a te csodátevő hatalmad s egy évszázad: pillanat a te szemében... Senki sem ismer, senki sem beszél, haugnak tart mindenké... jobb megtámlni, mint beszélni nekik éni... Nekem pedig, megőrtém szögdének, hoessis meg! ...

Rabbi Choni: másnap reggel halva találták meg háza küszöbén...

WASSERSTROM SÁNDOR

Az őslakó munkácsi zsidók harca, az „Őslakó” antiszemitizmusával szemben

A munkácsi zsidóság harca egy kétszintű képviselővel. — A héber gimnázium, amely avangárdát nevel a Szentföldnek

1.

A „SZALADO NÉP” TEMPÓJA VÁROSI JELLEGET BIZTOSÍT A 30.000 LELEKET SZÁMLÁLÓ MUNKÁCSNAK

Munkács. A „Csillag”. Nem szálloloda ez, amint már írtam, hanem a „Csillag”, az nem jelent kevesebbet a munkácsi zsidóság körében sem, mint a mindennapi élet centrumát. A zsidóság nem kocsmázó nép, nem iszik és nem „mulat”. Még a legjobb napokban sem hehjulják, hanem inkább „feketéznek”. Budapesten éppen úgy, mint Duceurestben, Munkácson is olyképpen, mint Kozsváron. A zsidó kávéháza jár, ott kót üzleteket, ott tölti szabadidejét, ott olvasza a lapokat és ápolja a „társadalmi életet”. A munkácsi nem-chassid zsidóság is a „Csillag”-ba jár, de sok-sok látni chassidokat is, amint szakállal és egyéb rekvizitumokkal felszerelten ülnek a kávéházi asztaloknál.

3-400 főnyi zsidó tömeg a kaszárnya elé ment és hangosan követelni kezdte a tiszt megbüntetését. A kivonuló katonák széjelkergették a tömeget és csak csoda mentette meg a helyzetet, különben vérfürdő lett volna.

A katonai hatóság vette kezébe a nyomozást a vezetőik ellen és delután dr Weinberger Pál ügyvédet háziőrizetbe vették. Ott tiszt azt vallotta ellene, hogy színtén a kódbálók között volt. El is ítélték tíz napi rendőrségi zárkára és eljárást indítottak ellene, de ezt nem tárgyalta a bíróság. Vele együtt ítélték meg el: Schwimmer Móritz, Segel Jenő, Grünbaum Ignátz, Ingber József, Fodor Miklós, Schönfeld Zoltán lakosokat 4-10 napi elzárásra. Lebóvits Herman újságíró 3 napra. Három hónapig nem járhat a katonaság a „Csillag”-ba és Weinberger Pál dr-t, a Munkácsi Sportegylet tennisz-bajnokát meg kellett fesszák minden tisztjétől... Így folyt le a „lázádas”, amelyről még ma is beszélnek a zsidók és azt tanúsítják, hogy ezek a munkácsi intellektuálisok nem hagyják magukat sértetgetni...

3.

KICSODA R. VOZÁRY ALADÁR KÉPVISELŐ ÉS ÚJSÁGÍRÓ?

Ebédutáni fekete. Ez a „Csillag” fekete, olyan lármás és élénk, mint — a zsidó temperamentum. Nagy társasággal ülünk s felhívják figyelmemet egy urra, aki Budapestről jött, most egy-két napot itthon tölt és legújabb „nevezetessége” Munkácsnak. Az „Őslakó” szerkesztője, a ruszinszói megvárpárt volt elnöke, aki a prágai parlamentnek is tagja volt és most automatikusan a magyar képviselőházban képviseli a felvidéket. R. Vozáry Aladár, a csehszlovák közársaság idején, nagyon barátságos volt a zsidókhöz, egy-öt volt velük jóban-rosszban, de mióta új impérium alatt él a Felvidék és Kárpátja, teljesen megváltoztatta eddigi álláspontját.

Egy tízektől és keresztény polgárokból álló társasággal ül és előbb arra gondolok, hogy odamegyek hozzá, hogy „interjú” csináljak, de azután meggondolom. Minek egy erdélyi zsidó lapra felhívni figyelmét? Mi újat mondhat nekem, miután már elmondotta többször véleményét, amely régebben hízelgő volt a zsidóságra, de most már annak ellenkezője.

Egyik ismerős újságíró adataimat tesz elém R. Vozáry Aladár képviselő ur többszörösen változtatott véleményéről. Ahogy ezekből az adatokból kitetszik, úgy fogom megfesseni a képviselő ur portréját, amely most mást mutat, mint évekkel ezelőtt. Néhány jellemző adat felsorolok itten.

4.

... A LEGVITÉZEBBEK, A LEGNAGYOBB HÓSOK A SZEGÉNYES LAKÁSOK ZSIDÓI VOLTAK

Négy évvel ezelőtt egy szavazás volt Munkács, hogy legyen a magyar nyelvhasználat a közigazgatásban, vagy sem? Ezzel kapcsolatban azt írta akkor az antiszemita vált képviselő:

— ... és a legvitézebbek, a legnagyobb hősök a szegényes lakások, a mellékutak, a kis házak zsidó-vallású és görög katolikus lakói voltak. Tekintsük őket az elsőnek magunk között.

Más mint a többi!

A SULFAMYLPuder és krém hosszú tudományos kísérletek eredménye. Oszetetele biztosítja az arc üdőségét és fiataloságát. Különösen zsiros arcokról ki t ü n ő szolgálatot tesz.

Ezzel szemben mit mondott a magyar parlamentben?

— A magyar falu egyetése színtén nem volt soraink között. Míg a zsidóságnak 90-95 százaléka egyáltalában nem volt velünk, sőt 60-70 százaléka egyenesen olyan politikai törekvések szolgálatában állott, amelyek nem voltak helyesek.

Majd azt mondotta a magyar parlamentben: — Nem lehet elvtámlni, hogy a cseh impérium alatt a zsidó vallású köznység legnagyobb része igen hamar és igen hirtelen elszakadt a magyarországtól.

Ezzel szemben évekkel ezelőtt azt írta Vozáry ur:

— Nyolcszáz vallomás hiányzott ahoz, hogy Munkácson megmaradjon hivatalosan is a magyar kisebbség és hogy ezt megkaphatta, egyedül és kizárólag a zsidóknak köszönhető.

5.

A KATOLIKUS ZÁRDA NÉPISKOLÁJA A ZSIDÓK SEGÉLYÉNEK KÖSZÖNHETI FENNTARTASÁT

De elmondotta harmadik vádját is a magyar képviselőházban, amely így szólt:

— Szomorú dolog, hogy nagyon kevés zsidó állott ki magyarországi védelmére.

Ezzel szemben néhány évvel ezelőtt ezt írta:

— A városi képviselőtestület választott tagját között első helyen állanak az Egyesült Magyar Pártok képviselői, akik között zsidók is vannak természetesen. De a zsidó pártok is sokszor velünk tartanak. Legklasszikusabb példája volt ennek a legutóbbi következő eset: A katolikus zárda magyar tannylvú népiskoláját a bezárás veszélye fenyegette. Csak a zsidó pártok segítségével lehetett keresztülvinni, hogy a városi képviselőtestület olyan segélyt szavazott meg az iskolának, amely fennállását biztosította.

Még sok adat áll előttem, amely mindazt bizonyítja, hogy csunya pálfordulás jellemzi az „Őslakó” szerkesztőjének működését. Ekeken át a legteljesebben harmóniában él a munkácsi zsidósággal, de mert látta, hogy a mai magyarországi kurzus azt követeli meg, hogy ne támogassa a zsidókat, sőt ellenük barcoljon, cserbe hagyta őket. Még amikor az első zsidótörvényi szavazta meg a mult évben a pesti parlament, akkor a képviselő ur a „legmélyebb fájdalom hangján” ellítette azt, viszont most egyik lelkes támogatója volt a második zsidótörvénynek és nem tesz semmit a munkácsi zsidóság keserves életkörülményében hogy segítsen rajtuk.

6.

A HÉBER GIMNÁZIUM MULTJA ÉS JELENJE — MEG JÖVŐJE

Igyekszem, hogy egy szombatot töltsék ebben a nagyszerű zsidó városban. A Verchovina és Latorcavölgy zsidó népe nem csupán a gazdasági életben vállalt szerepet, hanem ami a zsidóság lényege: a szellemi életben is. Kárpátja ruken falvaiban zsidó kovácsok élnek, az erdőkben szakállas napszámósok vágják a fát, a földiken zsidó földművesek járnak az eke-szarva után. A szegénység és fanatizmus azonban külső jelenségek, aki a munkácsi és környékbeli igazi életet akarja ismerni, az nézze meg a zsidó kultúra csarnokát, a héber gimnáziumot. Odamentem Berger Zsigmondal, a Juhokárpátia petróleum-finomító igazgatójával, ezen nagyszerű intézmény egyik lelkes mecenásával, szombatot reggel imá-

kozni, mert ennek az iskolának levegőjét akarom szivni és közelebről megnézni mindazt, amit hallottam és olvastam róla.

Eszembe jut, hogy amikor egy ízben Constanza felé robogott a vonat, ott találkoztam dr. Kugel Chaimmal, a volt zsidó képviselővel, akinek elgondolása volt ez a héber gimnázium, amelynek első igazgatója, de élő lelke is volt. Most, amikor Munkács magyar lett, dr. Kugel Chaim, az exponált zsidó politikus, a kiváló pedagógus, mint régi tanítónak el-érte magát: Palesztinába költözött. Akkor találkoztam vele, amikor családjával együtt ment a Szentföldre. Most itt vagyok abban az épületben, ahol az ő szellemében tanították és ahonnan egy új nemzedék nevelődött az elmúlt 15 év alatt igazi zsidó felfogásban.

7.

1052 FIU ÉS LEÁNY TANULJA ÉS BESZÉLI A HÉBER NYELVET

A Kárpátaljai Zsidó Iskolaegyesület egésze alatt teremítették meg ezt a kiváló intézményt. Az egyesület célja: a modern héber nyelven visszavezetni a zsidóságot az ősi kultúrához. Husz éves ez az egyesület, amely a múlt tizenhét évben még hat héber elemi és egy gimnáziumot tartotta fenn. 1052 tanuló tanult ezekben az iskolákban. Munkácsban a Kárpátaljai behatózó iskolaegyesületen kívül a „Jawne” nevű helyi szervezete is létezik. Ezerötszázötven fiú és leány tanult a héber nyelvet és beszélt folyékonyan a héber nyelvet. Csodás közoktatási intézmény.

Egy kis statisztika: A munkácsi gimnáziumban 424 tanuló 18 tanár tanít, ugyanott héber elemi 252 tanuló 5 tanár, Szolyván 46 tanuló, 1 tanár, Beregszász 49 tanuló, 1 tanár, Torony 72 tanuló, 1 tanár, Huszt 120 tanuló, 2 tanár, Nagyszőlős 89 tanuló, 1 tanár.

A gimnázium fenntartása: a tanórák fizetése és dologi kiadások 50.000 pengő, az elemi iskolák költségvetése 35.000 pengő. Összesen tehát körülbelül három millió lei.

8.

A ZSIDÓ JOVÓÉRT

Az épület alogorral ellátott emeletes épület, szép és stílusos. Közadokozásból épült. Huszon tőztes földszintes iskolaépület. A munkácsi gimnázium tornaterme valami egészen különleges. Mondhatni tökéletes a maga nemében. A gimnáziumban valamennyi tárgyat héberül tanították. A latin, a matematikát, fizikát és filozófiát is. Nagyszőrű héber kitépésben részesültek. 1924-ben nyílt meg a gimnázium. 1932-ben hagyták el az első érettségizők az intézetet. 190-an érettségiztek ekkor. Ezek közül ötvenen Palesztinába költöztek. Huszan kövüük a héber nyelvet tanítják. Van közöttük számos orvos és tanár is. Úgyvél egyetlen egy lett. Számos tanár is kiköltözött az Erebe, közülük dr. Eitinger életét is áldozta a nagy célért.

Erdékes, hogy a gimnáziumot kik látogatták meg 16 éves fennállása alatt. Rav Meir Berlin, a Mizrahi elnöke. Jabotinsky, az utcionisták elnöke. Avigdor Hameiri, Max Brod, Berl Katzenelson, Bernhard Kahn, Werner Senator és a Joint képviselői.

Az új viszonyok közé kerülve, az intézet lényegében megtartotta jellegét, de részben megváltoztatta tananyagát. A növendékek száma 270-re csökkent, mióta Munkács Magyarországhoz került. Egyesüldőli intézmény ez az iskola, pártatlan a maga nemében. Amint mondtuk, az iskolahálózat súlyos anyagi gondokkal küzd. A Kárpátaljai Zsidó Iskolaegyesület most felhívást adott ki, amelyben kéri a zsidóságot, hogy támogassa ezt az intézményt.

Nagyon szép és felemelő érzés, amikor ezt a gyönyörű intézményt látom és végig nézem. Egészen új és lelkes ifjúság nevelődött és nevelődik itten. Arra gondolok, hogy ez a szegénynek mondott és sokszor „lenézett” kárpátaljai zsidóság mit tudott produkálni, viszont az erdélyi zsidóság iskolahálózata nem tud felmutatni hasonló ragyogó eredményt.

Nagyon szép a munkácsi szombat, amelyről legközelebb írom még meg élményeimét.

A zsidótörvényt a végrehajtási utasítás nélkül is életbeléptették már Magyarországon

Budapesti jelentések szerint: Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter nyilatkozott a zsidótörvény végrehajtási utasítására vonatkozólag. Megállapítja az igazságügyminiszter, hogy a végrehajtási utasítás kiadásának késlekedésével kapcsolatban elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak, mert hatalmas nagy anyagról van szó. A késés nem jelent egyebet, mint technikai késedelmet, de azért a zsidótörvényt kellőleg alkalmazni már most is lehet. A végrehajtási utasítás, a törvénynek ugyanolyan körülmények között megjelenni a végrehajtási utasítás.

A felvidéki iparrevízióval kapcsolatban még mindig nagy a bizonytalanság. Ertesüléseink szerint — írják a magyarországi zsidó lapok — maduk az illető felvidéki városok is kéri a revíziók revízióját, mert különben valamennyi városi és községi előirányzat és költségvetés meginog, hiszen az adófizető alanvok kipusztulása óriási károkat okoz úgy a gazdasági életben, mint az élet minden megnyilvánulásánál. A kassai és általában a felvidéki zsidóság rendületlenül bizik abban, hogy újból felülvizsgálják ezeket a megvonásokat. Adják vissza azoknak az iparrendélléy, akik becsületes polgári munkául szereztek meg anyagi existenciájuk bázisát.

Sokat beszélnek Kassán egy Szrulovits

Levélrészlet, amelyből film is lehet még...

Ha filmscenáriumot írának valamelyik hollywoodi gyár számára, nagyon zavarban volnánk. Nem lehet újat kitalálni, mert van egy rendkívül leleményes konkurencia és ez a mai események. Különösen nekünk zsidóknak talál ki a mindennapi élet hajmeresztő dolgokat, amely mellett eltörpül minden kitalált rémregény. Nézzük csak, mit ír Hauer Andor nagyváradi rendes zsidó fiu, aki több, mint négy hónapig bolyongott a tengeren az „Astrir” hajóval. Már sokat írtunk erről a halandós hajóról, de amit Hauer írt, az különösen érdekes és olyan epizódot rögzít le, amely a levél szerint így játszódott le:

A bárka, amelyre áttettek bennünket az Astriról, néhány órányira volt a parttól, de mi mégis két napig bolyongtunk éltlen-szomjan. Több volt ez a két nap, mint a többi 128 napos tengeri utunk. Úgy össze voltunk préselve, mint a heringek. Kidöglötten érkeztünk a partra, hogy hova, azt most sem tudom és ahogy kiszálltunk, azon vettük észre magunkat, hogy arabok vesznek körül bennünket. Képzeltetik a riadalmat, amit ez kellett körünkben. Rögtön hozzáfogtak a kirablásunkhoz. Mindent, de mindent elvettek. Még a teállinemet is elrabolták. (Micsoda rémdrámát! Német zsidók, akik mindent otthagytak s csak ruhájukat, meg egészen kis értékeiket mentették, most partra érnek és amijük meg van, arab rablók veszik el. A Szerk. megjegyzése.) Közben sokukat a tengerbe dobálták, gyermekeket és agokat is, nem volt kímélet. Szerencsénk azért mégis volt, mert alig háromnegyed órát tartott ez a retentő helyzet, amikor angol katonák tüntek fel a láthatáron. Hogy mit jelentett ilyen helyzetben a katonaság, azt hiszem nem kell bővebben ecsetelnem. Ha még tíz percet késnek, azt hiszem, hogy

Dávid nevű teherautófuvarozó sérelméről. Beadta annak idején az új iparigazolvány elnyerése iránti kérelmét. Julius elején ki-készítettek neki a miniszteri végzést, amely szerint nem áll módjában a miniszternek, hogy kérését kedvezően intézze el. Egyben a helyi hatóság arról is értesítette, hogy egy miniszteri pótrrendelet értelmében a háromhavi halasztás hatálya alól kivételgett a teherautófuvarozás és ennek folytán két nappal az iparigazolvány kézbesítése után kénytelen volt üzemeltetni.

Nagy feltűnést keltett egész Magyarországon az az erélyes idegenrendészeti razzia, amelyet Galántán a jesivában fogantatosítottak. Az igazoltatás ellen nem volt panasz, azonban a mellékkörülmények már kihívják a jogos kritikát. Például a razzia ugy kezdődött, hogy korán reggel, imádkozás közben szölitották fel a hivatelt a rendőrök arra, hogy hagyják abba az ajtatoskodást.

Úgyancsak panaszolják, hogy a Kárpátalján, ahol a miniszterium nem rendelt el iparrevíziót, ennek dacára előfordult, hogy egyes helységekbek két héttel ezelőtt sokhelyütt megvonták az ipart. Dr. László Gyula, a Londonból nemrég visszatért ungvári hitközségi elnök intervenciójára az iparuktól megfosztottak, három hónapos halasztást kaptak, értesülésünk szerint azonban, mivel nincsen rá jogalap, az intézkedést hatálytalanítani fogják.

mindnyájan a tenger fenekén vagyunk. Ha zsiünkbe jutott volna, a „Strai” kellett volna énekeljük, mert ez a menekülés a csodálat határos.

De megmenekültünk. Egyszeresen Haitába vittek bennünket a gyűjtőtáborba... és most még egy „csoda”. Annak kell vennünk, mert másképen nem lehetne megmagyarázni. Ezekután azt hinné az ember, hogy ezek a sok és nagy szenvedéseken átment emberek azt mondják: bár maradtunk volna otthon, minek kellett ez nekünk és zsidának Palesztinát, meg mindent. Ezzel szemben mit ír ugyanebben a levélben Hauer Andor — aki nem tudta, hogy ez a magánlevél még az újság hasábjaira is került.

Szösz szerint: „Csak most tudom, mit jelent az élet, csak most tudom, mi a szabadság. Soha eddig! Meg kellett érte nagyon kínlódn, de most már itt vagyok és boldog vagyok, hogy szenvedtem a hazáért. Büszke vagyok rá, hogy abból a boldogságból és abból a jövőből, ami itt az Erebben a zsidóságra vár, nekem is némi részem lehet. Fontos, hogy itt vagyok, mert néhány nappal ezelőtt ezt sem reméltem volna... Több hozzátenni valóm nincs. De vajon kell-e?”

— Kerestetik az őszi ünnepekre egy **בועל מוסר** (Baal muszá) előimádkozó, garatálva 8000 lei bevétel. Kéllségek csakis a megfelelőnek lesznek megtérítve. Orth. Izraelita Hitközség, Mercurea-Ciuc.

— JAHREZEITABLA alumíniumból, izléses, tetszetős kivitelben 1 személyes lei 150, kétszemélyes lei 250. Megrendelésnél héber dátum közlendő **Boros papirkereskedés, Cluj.**

Inseris tn registrul publicatiunilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Str. Miron Pompiliu No. 8. Telefon: 24—40

Naptár 5699

Péntek: Av 19, augusztus 4.

Szombat: Av 20, aug. 5. — פ'סח 5

Heti szidra: ע'קב

Heti hafora: ה'חמ"ר ע"ו

Szombat kezdete:

üztel bezárás 7.37

gyertyagyújtás 7.47

Istenliszlet kezdete 7.57

Szombat befejezése 8.53

A „Kinghall” levél

zsidó változata

Olaszöink bizonyára értesültek a napi sajtóból arról az ugynevezett Kinghall levélről, amelyet egy angol ur, az a bizonyos „Kinghall” küldött széjjel sokszázezer példányban németországú embereknek. Ebben a levélben felvilágosítja a németeket, hogy sok minden másképpen van, mint ahogy nekik beszélték és legyenek pacifisták, mert a béke megővéása a legfontosabb kérdés, ami a világot mozgatja.

Eszünkbe jut, hogy mennyi irivalónk lenne nekünk zsidóknak, ha csak ezredrészt is megtránánk annak, ami nyomja lelkiünk. Micsoda könyvtárnyi panaszt kellene papírra venni, mennyi jajt kellene lerögzíteni és mindazt megírni, ami az igazság a zsidókérdés körül és megcáfolni a tengernyi rágalmat, amit fejünkre olvasnak.

Ha egy zsidó „Kinghall” küldene levelet Németországba, melyben megírná azt, hogy:

— Nézzétek német milliók... a hitleri uralom csaknem egy évtizede hirdeti a zsidók bünetét a kulturális, gazdasági és politikai téren. Már elkergették a zsidók nagy részét, vagyonukat elvették, kizárták az élet minden lehetőségeiből és mondjátok öszintén, boldogabbok laktétek? Most már van bőven mit enni? Már nem haltok meg, mert zsidó orvos nem gyógyíthat? Most már erősebbek, mióta zsidó mérnök nem tervez és épít? Vagy a jogszolgáltatás ma már ideális magaslatoakra emelkedett, mióta zsidó jogász nincsen köztetek? A kereskedelem egészen korrekt és iparotok minden kritikát kibír?

— A zsidó a mi szerencsétlenségünk, — hirdeti Strécher már régen a Stürmer-ben. Nos, most már alig van zsidótok s akik még vannak, azok népkonyhán élnek és örvendeznek, hogy egyik nap eltelik a másik után és ök még nem látták Dachau borzalmait.

Ha egy zsidó írna levelet a „Kinghall”, akkor még sok mindent megírhatna. Ha a németek nemzeti bankjának aranykészletét megnézik, láthatják, hogy dacára annak, hogy a zsidók aranyat elvették, még az aranygyűrűket is, még sincsen aranyuk. Még az is hazugság volt, hogy a zsidókat nem tudják semmire sem használni, mert a zsidó mérnököket újra alkalmazták. Még az is igazság, hogy Danzig negyven kereskedő-

jének megengedték, hogy külkereskedelmi tevékenységet fejtsenek ki, miután nélkülözhetetlenek. Ha az átlag németnek hagyónak a gondolkodásra néhány órai időt és nem tömnék teli fejét rádió-propagandával, meg a „Völkischer Beobachter” és „Stürmer” cikkeivel, akkor sok mindenre rájönne. Főképpen arra, hogy a zsidók nem akarják a háborút. Sőt! A legjobban a zsidók nem akarják, hanem igenis Hitler vezérkara akarja.

A zsidók nem akarnak világhuralmat, hanem csak élni akarnak és nem szeretnék, ha gyermekeik éhenhalnának. Elni szeretnék, mint a többi ember. Dolgozni, mint a többi ember. Alkotni, mint minden ember. A zsidó nem akart sohasem „uralkodni” sem mint egyed, sem mint faj. A zsidó éppen úgy husból és vérből van, mint a többi embermiliók. Ami másnak faj, neki is fájdalmat okoz és örülni is úgy tud, mint minden emberfia. Hát miért kell neki többet szenvedni, mint embertársainak? Miért kell elszakadni neki gyermekeitől, miért kell éhessen, rühesen hanykolódni a tengereken? Miért kell kikötőkben döngölni, amikor más boldogan járhatja át a tengeret? Miért kell szorgalmának gyümölcsétől megfosztani, miért lehet a zsidót kirabolni?

A „Kinghall”-féle „zsidó” levelek nem fognak elindulni sohasem, mert ebből újabb hegyetlen retorizók születnének. Az angolokkal nem lehet semmit a német uralom, mert ott hatalmas erők állnak szemben. De a zsidó az védetlen, a zsidó az lehet ki-fosztott paria, a zsidót lehet tovább kínozni, üldözni, kergetni, ütni, bezárni, éheztetni.

De meggyőződéssel hisszük és valljuk, hogy ilyen „zsidó Kinghall” levelek nélkül is kiderül majd az igazság. Es még német földön is felébred majd a józan belátás és a német milliók is rádobbannek majd arra, hogy mennyire félrevezették őket, mennyire feletörték fejüket agyveremekkel és retentő hazugságokkal. A német zsidó százezer sorsan az már heveset fog változtatni, mert elvessztették léltük alapját, de a jövő generáció még fog tudni örvendezni az igazság győzelmében és a zsidóság rehabilitációjában.

— A zsidó segédrendőrök bátorsága, Godwin-Austen tábornok a Palesztinában állomásozó Sik angol divízió parancsnoka, inspektorát látogatást tett Ejn Hasofetben, Mismar Haemekben és Kfar Jehosuaiban, az ottani zsidó segédrendőrségnél. Ejn Hasofetben a tábornok fogadta a zsidó segédrendőrség tisztelő felvonulását, majd hadgyakorlat formájában bemutatták a segédrendőrök, hogyan foglalják el támadás esetén hadállásukat. Mismar Haemekben a zsidó segédrendőrség felvonulása után a tábornok hosszasan elbeszélgetett Zalman Slavin zsidó kerületi parancsnokkal, akik nemrég magas kitüntetésben részesített bátorságáért a fő-kormányzó. Kfar Jehosuaiban Arje Katz parancsnok vezényletével hadgyakorlatokat végzett a tábornok jelenlétében a zsidó rendőrség. Godwin Austen tábornok mindent a legnagyobb dícséret hangján nyilatkozott a zsidó rendőrség hősiességéről és példás tevékenységéről.

Remélem ismét egészséges leszek

Zobay Kristóf, Cenei (jud. Timis-Torontal) a következő rendkívül érdekes tartalmu levelet küldt nekünk:

... értesitem Önöket, hogy az első üveg GASTRO-D. elhasznála után évek sora óta kínzó gyomorgörccsem el-elmarad, szíveskedjenek azonnal utánvétteli címre meg három üveg GASTRO-D-t küldeni, remélem, hogy a kura után ismét egészséges leszek. Köszöngésköböl nagyon sokan vannak, akik még rendelni fognak, mert eki csak használja, az már rokonai, ismerősei között tovább átnflia. En is kérem ez-uttal, hogy alábbi ismerősöm címére: Schuld Jozsef, Cenei, ugyancsak három üveggel küldeni szíveskedjenek...

Hasonló hála-és köszönőlevelek tömegesen bizonyították, hogy a GASTRO-D. gyógyszer ma már a gyomorbetegék közkin-csévé vált. Orvosok is ajánlják.

GASTRO-D kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Egyre növekszik a zsidó-ellenes terror a cseh protektorátus területén. Prágai jelentés szerint a hatóságok megtiltották a zsidóknak, hogy külföldre csomagokat küldjenek. Ezzel megfosztották a protektorátus területén élő zsidó családokat annak lehetőségétől, hogy emigrált hozzátartozóikat a legszükségesebbekkel segítsék. A napokban jelent meg a brüni zsidó hitközség lapjának első száma, a Hadar (A posta), amely a protektorátus területén megjelenő egyetlen zsidó lap. A vezérekkel arról írt, hogy mit szabad és mit nem szabad egy zsidónak tennie. A vezérekkel egyik mondata így hangzik: „Az egyének viselkedése sorsdöntő fontosságú lehet az egész hitközség jövője számára.” — A „Neuer Tag” a birodalmi protektor prágai organuma, sajnálkozását fejezi ki afölött, hogy a prágai kávéházak cseh pincérei még ma sem szívesen szolgálnak ki náci-, vagy antiszemita újságokat. Ha valaki ilyen újságot kér a pincérből, ez mormogva és rejtve nyújtja át azt. A lap éppen ezért követelet, hogy az összes kávéházakban látható és hozzáférhető helyen állítsák ki az antiszemita lapokat és folyóiratokat, főleg a Stürmert. Streicher metódsai igen hatásos tanítványokra találunk Csehszág és Morvaország különböző vidékein. Így például a pilseni fedrázók egyesülete elhatározta, hogy zsidó kliensek számára külön széklet és külön szerszámokat tartanak. A nachodi zsidó hitközséget kötelezték, hogy a templomot átadja a városvezetésnek. A zsinagógát városi hullaházvá alakították át.

— Külön hivatalt állítottak fel Prágában a zsidó kivándorlás számára. Prágai jelentés szerint von Neurath birodalmi protektor mellett külön hivatalt állítottak fel, a zsidó kivándorlás részére. Az új hivatal elnöke bizonyos dr. Stahlecker, aki ezelőtt a Gestapóval működött. A protektorátus területéről kivándorolni szándékozó zsidók kötelesek ennél a hivatalnál jelentkezni, még mielőtt eljárnának a cseh hatóságoknál.

SCHWARTZ MENYHERTNE
Ort. zsidó leánynevelő intézete-internálásában
Nygyvárad, Str. Ep. Ciorogariu 8, az 1939—40-es iskolaévre a
beiratások folyamataiban vannak
Növendékei a zsidó leánygimnáziumon kívül az összes iskolákat látogathatják. Az internálás a város legszebb helyén, minden iskolához közel, parkos zárt udvarral rendelkezik. Benlako szaktanárnök irányítása és állandó gondos felügyelete. Zene. Idegen nyelvek. Mérsékelt díj. Kütünő referenciák. Prospektus. Telefon: 12-11

Riport a mizrachisták nagyváradi hachsara telepéről

Kérgeskezü, vallásos zsidó fiatalok dolgoznak, tanulnak és énekelnek a hegyen

Reggeli-esti ima. Talmudtanulás fűrdőszoza, tehenészet, tyukfarm jól megférnek egymással.

Nagyváradi. Ha az átrétegeződésről írott könyvek, cikkek, brosrák papírhagyományból lehetett volna építeni, akkor már legalább tíz nagyszerű „átrétegeződési” telep volna Erdélyben. De így nincsen, mert a gondolat és tett között mélyreható szakadék áll, amelyet nem könnyű áthidalni. Ehez valóban „papír” kellene és pedig ötszázados és ezrekek. Ez pedig gyéren csurran-csöppen.

Ha majd a késői utókor megírja ennek a kornak történelmét és a zsidó ifjúság című fejezethez ér, akkor a tanulmány bevezetőjében sok mindent kell majd megállapítani. Először is az ifjúság tevékenységét. Ma már nem létezik az a generáció, amely panaszra vitná a jót. Hogy miért éppen ez a generáció olyan „pecches”, hogy nyugodt és szép élet helyett, a bizonytalant, a kalandosat, a fáradságosat kell kapnia osztályrésztül. Igaz viszont az is, hogy ők már szegénynek nem is tudják, mit jelent kijönni az iskolából és elindulni egy életpályán, amelyre hivatottságot érez és abban ha szorgalmas és kitartó, karriert is csinálhat. Hol vannak azok az idők, amikor a leértécsült fia bemehet a bankba és ott íróasztal szerzet. Vagy bemeget az üzletbe, ahol pénz teregethet. Vagy arra az egyetemre megy, amelyre akar és 5-7 év múlva kész ügyvéd, orvos, vagy mérnök. A mai fiatalok, bármire nézünk, csupa kegyetlen tilalommal találkoznak. Az utak lezárva, a kenyérkereseti lehetőségek a minimumra redukálódtak és ma már nem csupán divatos szöveg az átrétegeződés, hanem lényeges szükség, amelyet nem csupán tudomásul vesz a mai fiatalok, hanem úgy is rendezkedik be. S ezen a téren a vallásos milliókban nevelkedett fiatalok éppen úgy számolnak az adottságokkal, mint a zsidótlán körben nevelkedettek.

A MIZRACHI CHALUCTELEPEN

Ezek a gondolatok vibrálnak bennünk, amikor a nagy melegben a nagyváradi szőlőhegyen felfelé baktatunk. Mindenfelé szőlőgerezdek. Gyümölcsösök. Pirostetűi házak. Ahogy a szép színes képeken látszik. Aki romantikus lélek és unja a poros, unottan lócsolt, gözölög városi aszfaltos utcákat, akinek tüdeje már összeszorult a sok füsttől és akinek idegei már lassan lassan ziláltak lesznek, a sok eseménytől, az meglepetten látja, hogy van az újságizsgálakon, poros utcákon, meleg szobákon, apró-cseprő kis gondokon és vitaközléseken kívül — egy más világ is. Ez a világ itt van a szőlőhegyi dűlőn, ahonnan perspektívát kap az ember. A „templomok” monumentalitása itt átváltozik, mert a városi torony játékszernek tűnik csupán, de a nagy épületek is kicsiny dobozoknak tetszenek, amelyben emberhangyák sűrűnek-forognak és azt hiszik, hogy „ez az élet”.

Egy hatalmas megafonba bele szeretnék kiáltani az egyik kilátónál, hogy jöjjenek erre felé emberek és lássátok, hogy mennyire rabjai vagytok a hétköznapi apró cseprő bajainak.

Mennyivel több perspektíva látszik, amikor az egyik fiú mellé állunk, akinek füle mellett még kis páncs van, de amikor a kápat felemeli beleköp a markába. Abba a keményen vált marokba, amely már leszár-

molt azzal, hogy görcsöbe kémljen, leszámolt azzal, hogy poros aktákat másolgasson meg azzal is, hogy a métert jól forgassa. Ez az a bizonyos „átrétegeződött” új nemzedék, amely leszámolt már a régi élettel és hozzákezdett az „új”-hoz, amely nem csupán külsőségekben nyilvánul meg, hanem lélekben is.

VIDÁM DAL A ZSIDÓ AJKAKON

A nagyváradi mizrachisták Dr. Kepes Miklós által ingyenes rendelkezésre bocsátott chaluctelepén fenn a szőlőhegyen vidám dal csendül a huszonkét fiú és leány ajkán. Napbarított izmos fiúk és leányok, akik nem gondolnak arra sem vággyal, sem bänkódással, hogy nem ülnek iskolapadokban és nem gyártják a vizesnyolcasokat az üzletek előtt járdákon. Velük nem nyolcast, hanem salto-mortalet csinált az élet, de ők megtanulnak „talpra-esni” és ehhez legfőbb gyakorlatukat itt szerzik meg.

Kétszeresen öröm, hogy ezeket a mizrachista chalucokat csak egyféle ideál hevíti. Nem akarnak új világrendet kitépíteni, nem akarnak társadalmat reformálni, „csak” egy zsidó országnak akarnak munkásai, vagy polgárai lenni. Egy zsidó országnak. És ezt ki is hangsúlyozzák. Már azzal is, hogy legszébb szobájukat imaháznak és tanháznak rendezték be. Imaház, ahol reggel, ahogy hajnalodik, már dicsérik az Urat. Minijannel. Előbb jön a „Gottesdienst”. Ez a Bet Hamidras, ahol Tóra van szép szekrényben. A többi szobákban viszont modern chaluc munkások rendje. A Hadar Hamiskavban példás rend és tisztaság, Intelligens munkások lak-helye.

EGY ÖNMAGAT NEVELŐ „ÚJ NEMZEDÉK”

Reggel öt óra körül kelnek fel, ima és étkezés után, azonnal veszik a munkaszerszámot és mennek a szőlőbe dolgozni. Az első ében még ferde szemmel néznek rájuk a szőlőhegyen. Ezek a sovány zsidófiúk akarnak „belekönlakodni” ebbe a munkába? Ma meg az a helyzet, hogy szívesen keresik őket a nem-zsidó szőlőgazdák, mert tudják, hogy munkájuk intelligens és alapos. Nincs iddögálás, meg zsiesszázás, amire vállalkoznak, azt maradéktalanul el is végzik. Nem pepecselnek elnéző zsidó munkaadóknál, hanem „napszamosok” nem-zsidóknál, akik nem szentimentálisak. Munkát követelnek és azt meg is kapják. Ez az a bizonyos „új nemzedék” amely nem hasonlít semmiben sem a régihez. Csak abban, hogy vallásosabb, kollektívabb érzésű és tettekre is.

Délben egy órai ebéddő, azután újra munka. Este fűrdőszozájukban, (mert ez is

van) megfürödnek, vacsoráznak, majd újra összegyűlnek az imaházban, ahol tanulnak is. Talmudot, Tnaht, judaisztikus kultúrát és héber nyelvet. Néha ének és tánc, körbepörbe és kar a karba.

A lányok egészen külön dolgoznak, nem is jönnek össze a fiukkal. De ők is készülnek az új életre. Ők fejk a chaluctelep két tehenét, meg nevelik a 200 baromfit, amelyet nem másért nevelgetnek, csakhogy pénzért eladják. Ők nem esznek húst, csak nagyon ritkán, de ez azért kell nekik, mert ebben azután szűkösen állanak. Pénzüik az nincsen, ami nagyon szomorú. Az égvetlen, amit nem tudtak otthagyni a hegy allján. Nekik a pénz nem cél, hanem eszköz és mert erre szükség van az életfenntartáshoz, azért gyűjtik és kollektíve látják el magukat.

MI A CEL?

— Mi a célja? — kérdezzük az egyik mizrachista chalucot. Mert még nem vetette le a gátlót egészen, kérdésünkre kérdéssel felel.

— Mi lehet a célom? Csak egy tehet — Palesztina. Minden fáradságot, minden nélkülözést vállalunk, mert van egy életideálunk, életcélunk. Dolgozni az ősz házdért. Mi nem akarunk trázisok után menni, mi nem pódiumokról szavaljuk, hogy „menni a hazába”, hanem elővesszük az ember legnagyobb kincsét, A hitelságunkat, a két erős karunkat és miután megtanuljuk a föld szerelétét, azt mondjuk az Erecnek:

— Nesze, itt vagyunk. Itt adom oltárodra, amim van. Eletemet. Ha kell, azzal is rendelkezhetesz. Turom majd földed, hogy megtermékenyítem. Ha kell véretem is adom, meg életem. Mindent, mindent, mert az a zsidó cél és jövő. És mindent az Ur nevében. Ez adja meg legfőbb tartalmát az egésznek. Mi olyan farmokról álmodunk, ahol „mintá”-képet adjunk a többi embereknek. Mi magunknak, egy különleges, vallásos zsidó életet akarunk biztosítani Palesztinában. A vérünkben van a mizrachi eszme és mi nem öreg és fáradt emberek vagyunk, akik életük alkonyán nem tudnak mások lenni, mint csupán vallásos zsidók. Mi öntudatosak, fiatalok és lendülettel hirdetiük, hogy így, csakis így, az Ur jegeiben és nevével tudunk országot építeni.

Miközben beszél, csillag szembe a napbarított arcából. Izzik az ideálizmusa. Kapárája támaszkodik, amikor szembenállunk. S ezt nagyszerű szimbolumnak látjuk. Mint a régi tündérmesékben. Asó-kapa sem választhatja el ezeket a fiatalokat, szerelműktől — Palesztinától. Menni fog ez az új nemzedék, amely nem úgy megy ki oda, hogy „majd meglátjuk”, hanem felkészülten, bátran és öntudatosan. A Mizrachi mesterműve ez a telep, amely fenn a szőlőhegyen, az új zsidó életet hirdeti... az utat, amely bizonyára szebb és jobb lesz, mint a miénk.

— Két chaluca nyerhet elhelyezést a nagyváradi Mizrachi Chaluctelepén. A nagyváradi Brith Hanoar Mizrachit központja felhívja helyicsoportjainak figyelmét, hogy az erdélyi executive határozata értelmében hachsara-telepén eddigi létszámát két chalucával emeli. Bárhol, ahol érdeklődők vannak, jelentsék azt a nagyváradi központnak, amely megfelelő jelentkezőkkel chaluctelepén elhelyezi.

Egészségét veszélyeztető Náthaloz-Grippa-
Védkezzen! Használd mosakodásnál állandóan a
kellően illatosított

Senlaslo fertőtlenítő toalett-
szappant, megóvja egészségét!

Egy nem sablonos fűrdőlevél

Valljuk be, hogy azokat a megszokott tónusú „fűrdőleveleket”-et már unja a közönség. Ez csak a régi világban volt divatos. Ha most hasonló leveleket kapunk, azok nem is olyan tónusban íródnak, mint a régi időkben. Így kaptunk levelet egy erdélyi fűrdőlevél, amelyben arról panaszkodik egy előfizetőnk, hogy a zsidó fűrdőlevelek eléggé hangosak, ellelejtik, hogy csak szerénységgel lehet ellensúlyozni az amozitást, amelyet lépten-nyomon találkozhatunk. Egyik ismert erdélyi főrabbi olyan díszkísérettel vonul fel a legforgalmasabb időben a sétányokon, hogy az még a „jó-zsidó” közönség józólését is felborzolja. Holott a szomorú három gyászhat inkább visszavonulást és csendes önmegagadást igényelne. Előre ha nyaral is valaki, nincsen benne semmi, de nyaraljon és pihenjen csendben és ne hangosan és feltűnően.

Kaptunk Teczirgióból is egy nagyon kedves levelet. A címe ennek is „fűrdőlevél” és egy nagyváradi nagyiparos felesége: V. A.-né írta. Intelligens irás, amelyet csupán helyszíre miatt nem tudunk teljes terjedelmében leközölni. Ezért kivonatossan írt adjuk lényegét:

— Szimpatikus lapjukat, a „Népünk”-et már jónéhány éve olvassuk és bár pihenni jöttünk ide Teczirgióba, itt is olvasgatjuk. Jelen fűrdőlevelem megírására az a cikk inspirált, amelynek címe „Indulás szombat délután 2 órakor” volt. Ez a vallás iránti indolencia — sajnos — minden vonalon érezhető. Az történt velünk, hogy Teczirgióba jöttünk férjemenel, akinek a háborúból származó bajára gyógyír az itteni kura. De nem tudtuk, hogy itt nem lehet egy csepp koser sem kapni. Most azután rányalódunk a vegeterianus kosztra, ami sokallan ugyan, de a mai világban ennyi aldatot igazán lehet hozni a zsidóságunkért. Talán ez a legkevesebb, amit tehetünk.

Vizsont nem ezért írom soraimat. Hanem az a körülmény adta kezembe a tollat, hogy ezen az istenadotta helyen van egy nagyszerű gyermekszanatórium, amely a bukaresi zsidó hitközség tart fenn és ahol egész nyáron át felváltva, 200 gyermek kap nagyszerű ellátást ingyen a tengerparton. Olyan gyermekek azok, akiknek szülei képtelenek — anyagiak hiánya miatt — gyermekeiket gyógyítani. Megható és lélekemelő intézmény, magam is el voltam tőle rasadtatva mindaddig, amíg egyszer azzal fordultam a vezetőséghez, hogy jó pénzért nem-e kaphatnánk-e ott rituális étellemezt. Kiderült, hogy a bukaresi hitközség, amely százezer forintot adoz erre az intézményre, a vallásos neveléssel nem törődik és nincsen rituális konyhája, ami legfeljebb 10—15.000 lei havi többletkiadást jelentene. A zsidó gyermekeknek a zsidó hitközség tréfort ad enni, sőt amikor néhány kisebb gyermekeket megkerdeztük, hogy tudnak-e imádkozni, azt válaszolták, hogy — nem. Egy szatnári fűrdővendég, akinek haddist hellett mondanit, azzal a kéressel fordult a zsidó hitközség gyermeknyaraltatás intézményének vezetőihez, hogy adjon „münjan” céljaira egy szobát, azt a választ kapta, hogy erre a célra nincsen helyük.

Nagyon elszomorító ezt látni és tapasztalni. Annyien szép a gesztus, úgy lerontják ezzel az abszolút zsidótlansággal. Nemhiába mondják, hogy a bukaresi zsidóknak van szüük, van nyitott erszényük, de a vallás többi fontos előírásait nagyon negligálják. Ezt is kézzelfoghatóan tapasztaltuk. Nem marad más hátra, mint keserű szívvel továbbra is esszük a sok zöltséget.

Nem világrengető esemény — fejezi be levelét V. A.-né. — de úgy vélem, egy zsidó lapban helye van ennek.

KERÜLJE EL A STRANDOLÁS KÉL-
LEMETLEN KÖVETKEZMÉNYEIT
AMENNYIBEN CANDIDE CRÉMET
HASZNÁL

— A NAGYVÁRADI BNÉ AKIBA vallásos nemzeti ifjúsági szervezet Abrahamovits Moise központi kiküldött közbenjöttel vasárnap tartotta meg tisztújító gyűlést a következő eredményvel: elnök: Sternberg Isac, elnökhelyettes: Davidovits Moise, jegyző: Glück Mihai, pénztárnok: Glaser Mayer, ellenőr: Weinberger Béla. A szervezet újjászervezése a legnagyobb siker jégyében folyik.

— Halálozás. Az aradi zsidóság osztálan részvéte mellett temették el a napokban 84 éves korában elhunyt Hirschfeld Márk-nét. Az elhunyt igazi éssz-chajil volt, valóságos és jótékonyasága általános megbecsülést szerzett számára. Pár évvel ezelőtt Bonyhádról származott Aradra férjével együtt, aki egyike volt az orth. hitközség megalapítóinak. Röviddel ezelőtt egy házat ajándékoztak a Talmud Tóra céljaira. Az elhunyt temetésén Scharfstein Jakob hitk. elnök mondott szivbemarkoló gyászbeszédet, majd Szabó Andor főkéntor recitálta az Elmolé-rachmim-ot.

— A timisoarai nyilvánosjogu zsidó filiceum I. osztályába a felvételi vizsgálat szeptember hó 4-én lesz. A kereskedelmi liceum V. osztályába a felvételi vizsgálat szeptember hó 5-én kezdődik. Az összes többi osztályokban, a leánygimnáziumban is, a beiratások augusztus 25-én indulnak meg.

A vidéki tanulók a legelőnyösebben A KÖSER FIUINTERNATUSABAN helyezhetők el. Prospektus kívánatra küld az igazgatóság (Timisoara, I. Blvd. Diacovici Loga 3.)

— A „Breslo” menekülteket szállító hajó utasai a francia idegen légióban. (Jeruzsálem). A „Breslo” nevű olasz hajó, amely most Beirutban karanténban van, tulajdonképpen Palesztina felé szállított többszáz menekültet. A beiruti hatóságok elfogták őket és nem tudják, mit kezdenek velük. A hajón levők kétségbeesett hangú táviratot küldtek a francia főkörmányzóknak, amelyben kérik, hogy segítse elő nekik, hogy a Szentföldön kiköthessenek. Ha azonban ez nem volna lehetséges, akkor felajánlják, hogy a fegyverfogó férfiak elmennek a francia idegenlégióba azzal a feltétellel, ha az öregeket, nőket és gyermekeket Palesztinában partraszállítják. A hajón 300 olyan katonakorban levő férfi van, akik a cseh hadseregben szolgáltak, köztükk 23 tiszt is. A táviratra eddig nem érkezett válasz, s nem tudni, mi lesz a siriai főkörmányzó válasza.

— Hatszáz delegátus vesz részt a cionista világkongresszuson. A 21. cionista világkongresszus genfi irodája a sváci hatóságokkal egyetemben nagy előkészületeket tesz a kongresszus imponás kereteinek biztosítására. A kongresszusra 600 delegátus és több, mint 1000 vendéget várnak. Egyedül az Egyesült Államokból 150 delegátus és számos vendég érkezését várják. Palesztina is nagyszámu delegációval képviselteti magát a kongresszuson. Sok delegátus és vendég már augusztus első napjaira jelezte érkezését Genibe, miután ezekben a napokban kezdődnek az egyes frakciók konferenciái. Így augusztus 9-én ül össze az egyesült cionista munkáspártok (Ichud Olami) világkonferenciája, majd néhány nappal később a klacionisták A) és B) csoportja, valamint a Mizrachi és a Wizo konferenciája nyílik meg. A kongresszus megnyitása augusztus 16-án este, a városi színházban fog lezajlani. A városi színház külső pompája és kényelmes belső berendezése emelni fogja a megnyitó ülés ünnepélyes hangulatát.

— Sirköavatás. — Négy évvel ezelőtt hunyt el Nagyváradon Rath Simon kiváló talmudtudós, aki a nagyváradi zsidóság széles körében ismert volt és megbecsülésnek örvendett. Vasárnap, folyó hó 6-án az elhunyt családja sirkövet állít a nagy zsidó tudósnak és a felavatás a várdi zsidóság lelki vezetői fogják mellátni az elhunyt nagy talmudtudós áldásos, tudományos működését. A sirköavatás délelőtt 11 órakor lesz a Rulikovszky-uti orth. temetőben. K. K. L. jeruzsálemi főirodájának képviselője: Ráth Efraim, ki jelenleg Romániában tartózkodik, ezuton kéri barátait és jóismerőseit, hogy az édesapjának adandó kegyeleles megnyilatkozásán megjelenjen sziveskedjenek.

— Tizenötévi fegyháza ítélték el egy memeli zsidó orvost. Kaunasból jelentik, hogy a náci-bírószág 15 évi fegyháza ítélté dr Hanemann zsidó orvost. Az ítélet okát senkicsem ismeri. Csak azt tudják, hogy dr Hanemann barátja volt Berger litván cionista vezér fiaának, akit Memel megszállása idején letartóztattak és a börtönben meggyilkoltak. Hanemann asszonny, aki interve-niált férje érdekében, letartóztatták és még most is fogságban van.

Izletes jó orth. kóser házikoszt kapható
Pieffermann Vilmosnál
TIMISOARA IV. Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmes Utazóknak megfelelő
kiszolgálás! kedvezmény

